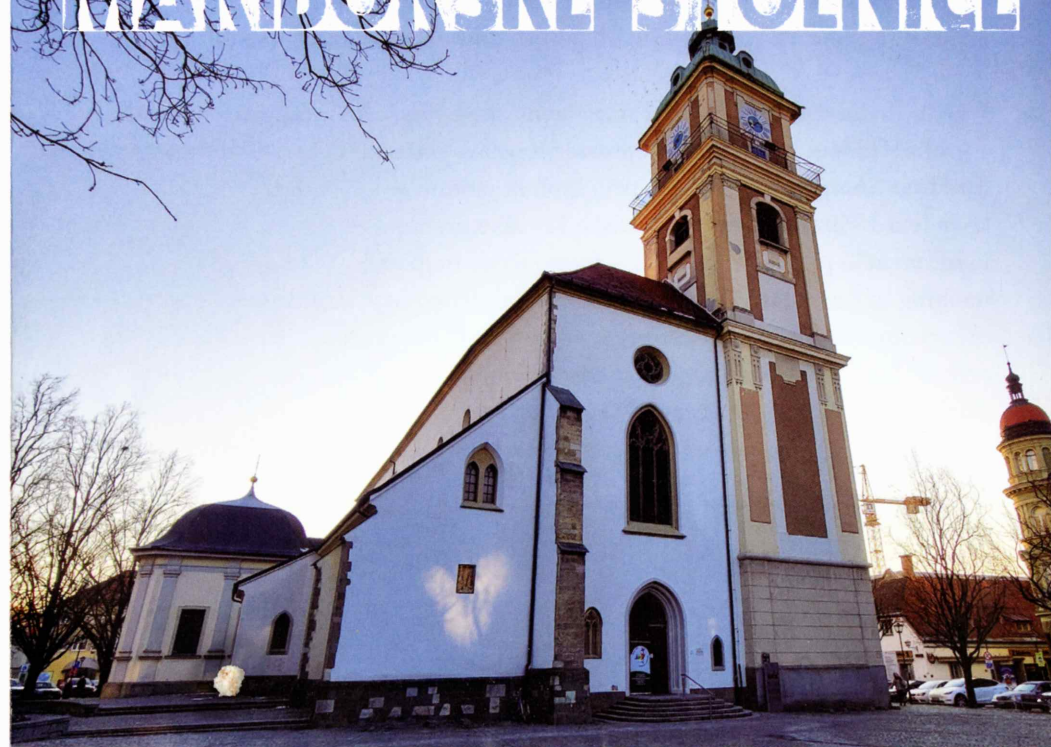

STOLNA ŽUPNIJA MARIBOR
SV. JANEZ KRSTNIK

OBNOVA MARIBORSKE STOLNICE

OBNOVA STOLNICE - OHRANJANJE NAŠE KULTURNE DEDIŠČINE

V želji, da *mariborsko stolnico*, našo dragoceno kulturno sakralno dediščino, ohranimo za prihodnje generacije, smo se odločili, da pričnemo z obnovo njene notranjosti. Bliža se *800-letnica* naše lavantinske nadškofije, ki jo bomo obhajali leta 2028. Del priprave na ta častitljivi jubilej je tudi *obnova stolnice*.

Prvi koraki predvidene obnove stolnice v letu 2025-26 vključujejo:

- / *Pleskanje notranjosti glavne ladje, prezbiterija in stranskih ladij, ki ga izvaja podjetje Tolič d. o. o.*
- / *Prenovo elektrifikacije in razsvetljave, s katero bomo zagotovili sodobnejšo osvetlitev, večjo varnost in boljšo energetsko učinkovitost.*
- / *Restavriranje kiparsko-umetniških del glavnega oltarja, ki mu bo povrnilo izvorni sijaj, da bo dobro ohranjen za prihodnje rodove sijal v vsej svoji lepoti.*
- / *Posodobitev elektronike na Walckerjevih orglah, da bomo omogočali kvalitetno izvajanje sakralne in koncertne glasbe.*

Tovrstna obnova notranjosti stolnice posledično predvideva velik finančni zalogaj (*več kot 300.000 €*), kar presega zmožnosti naše župnije. Verjamem pa, da nam bo s skupnimi močmi vseh ljudi dobre volje in vseh, ki želijo ohraniti našo dragoceno kulturno dediščino, uspelo zbrati dovolj sredstev za obnovo »prve izmed cerkva« v naši nadškofiji.

stolni župnik *Danijel Lasbaher* s sodelavci

RESTAVRACIJA GLAVNEGA OLTARJA STOLNICE

V apsidi prezbitarija postavljen **novogotski oltar** iz konca 19. stoletja, je delo več graških mojstrov tistega obdobja. Kamnosek mojster Grein je izdelal menzo. Nastavek je delo graškega mizarja Benedikta Mösmerja, oltarne kipe pa je izdelal kipar Peter Neuböck. Na straneh nastavka so v spodnjem delu v šestih nišah nameščeni relikviariji v obliki poznogotskih monštranc, v zgornjih šestih nišah pa so kipi sv. Maksimilijana, sv. Jožefa, Sv. Pavla, sv. Petra, sv. Jakoba in sv. Andreja. Spodnji osrednji del nastavka je namenjen tabernaklju, ob katerem stojita angela s kadilnicama. Nad nišo nad tabernakljem stoji kip zavetnika cerkve - sv. Janeza Krstnika. Oltar je bil posvečen 17. avgusta 1889 (menza) in 28. marca 1890 (nastavek). Sredstva za postavitev oltarja je daroval takratni lavantinski škof Jakob Maksimilijan Stepišnik.

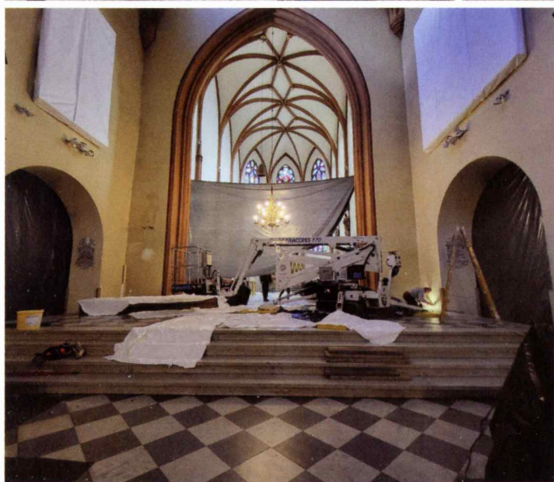
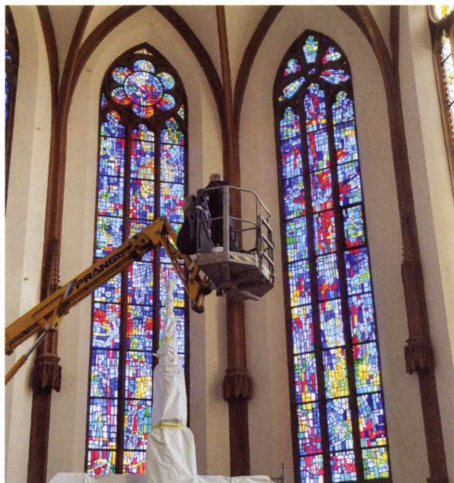
(Povzeto po P. Vidmar, vir: *Mariborska stolnica*, SZ, Maribor, 2009.)

Restavratorstvo glavnega oltarja bosta izvedla **mag. Ursula Thomann in mst. Boris Golob** iz *Restavratorske delavnice Thomann in Golob* iz sosednje Avstrije s sedežem v Lipnici / Leibnitz, ki se v nadaljevanju tudi na kratko predstavljata.

Restavratorska delavnica *Thomann in Golob* iz sosednje Avstrije s sedežem v Lipnici. / *Mag. Ursula Thomann* in *mst. Boris Golob* iz Restavratorske delavnice Thomann in Golob.

Restavratorska delavnica je bila ustanovljena leta 2011 in jo vodita oba restavratorja. Restavratorske projekte opravljajo po celotni Avstriji in Sloveniji, na področju strokovnih izmenjav in izdelav restavratorskih konceptov pa redno sodelujejo tudi s kolegi iz Nemčije in Češke. Do ustanovitve Restavratorske delavnice je Ursula delovala 23 let kot samostojna restavratorka, pozlatarka in umetnostna zgodovinarica v Avstriji, Boris pa je bil kot restavrator, pozlatar in cerkveni slikar 5 let zaposlen v Nemčiji in 5 let v Mariborski nadškofijski restavratorski delavnici. Poleg vodenja podjetja sta tudi predavatelja na Akademiji za likovno umetnost na Dunaju, kjer predavata predmet Historične pozlatarske in metalizirane tehnike. Najbolj prepoznavni projekti njune delavnice so: bazilika v Marijinem Celju, samostani Vorau, Admont, Seckau, Rein, Kremsmünster, stolnica v Gradcu in Dunajska državna opera.

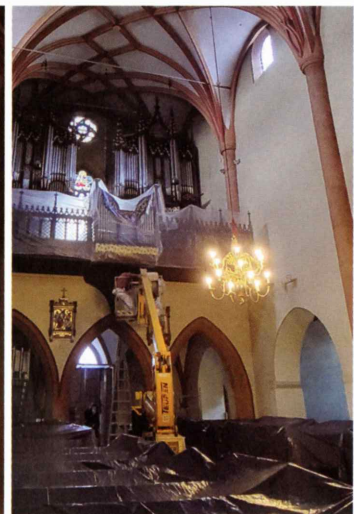

Obnova *mariborske stolnice*.

OBNOVA RAZSVETLJAVE IN ELEKTRIFIKACIJE

Z *obnovo glavnih električnih razvodov in zamenjavo luči* v stolnici si poleg doseganja večje požarne varnosti prizadevamo znižati tudi stroške elektrike, prispevati k boljši kakovosti svetlobe in počutja. Z novimi LED lučmi bi želeli tudi znižati stroške vzdrževanja obstoječih svetilk, z ustrezno regulacijo pa bi lahko tudi učinkovito prilagajali porabo električne energije.

Naši čudoviti *cehovski baročni lestenci* seveda ostajajo še naprej glavni svetlobni okras naše stolnice.

Baročni lestenec v mariborski stolnici.

ŠE KAKO ŽIVA VEZ S PREDNIKI

Mogoče se kdo od tistih, ki berete te vrstice, sprašuje, zakaj bi se leta 2025 lotevali zamudne **obnove mariborske stolnice sv. Janeza Krstnika**. Možnih odgovorov je kar precej. Za verne Mariborčanke in Mariborčane je naša stolnica ena najpomembnejših točk v mestu. In čeprav se zavedamo, da popleskane stene ali pozlačeni oltarji nič ne dodajo lepoti našega Boga, vendarle kažejo, da mu v svojih življenjih namenjamo pravo mesto.

V zadnjih desetletjih je prestiž starodavne stavbe nadalje precej zrasel zaradi – groba. Od leta 1978 v njenih prostorih počivajo zemeljski ostanki **Antona Martina Slomška**. Ta ni bil le prvi škof, ki je imel sedež v Mariboru. S tem, ko je leta 1859 svoj sedež z avstrijske Koroške prenesel na slovensko Štajersko, je hkrati zelo pomagal, da je naše mesto daleč najpomembnejše središče daleč naokrog in (na žalost Mariborčanov morda) drugo najpomembnejše mesto v državi Sloveniji. Hkrati je Slomšek od leta 1999 prištet med blažene Katoliške cerkve. Lahko bi rekli, da ga je ta čast doletela kot prvega, ki se je zagotovo imel za Slovenca. Kdor poroma v stolnico, poroma torej na grob domačega priprošnjika pri Bogu in ene najpomembnejših osebnosti v slovenski zgodovini.

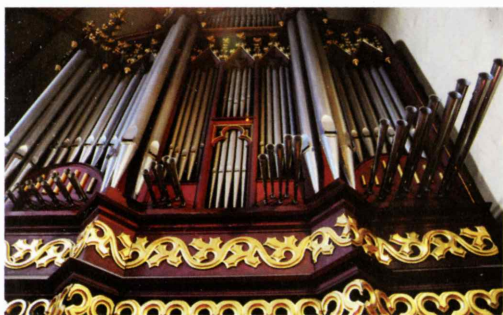
Glavna ladja mariborske stolnice.

Je pa še tretji razlog, zaradi katerega je vredno pljuniti v roke in se lotiti obnove. Danes si težko predstavljamo, kaj je stolna in nekdanja mestna župnijska cerkev sv. Janeza Krstnika pomenila našim mariborskim prednikom. Verjetno je v obdravskem mestu med sodobniki en sam objekt deležen podobne časti. Gre za stadion Ljudski vrt, kamor množice naših someščanov in someščank pobožno romajo na vsako tekmo domačega kluba. In kot si danes navijači Maribora želijo, da bi bil njihov stadion opremljen z vsem, kar imajo veliki stadioni po svetu, so si njihovi predniki želeli za svojo Božjo hišo. Natančno so opazovali, kaj se dogaja v belem svetu, in ni jim bilo žal žrtev, da bi te pridobitve prenesli ob Dravo. Ko so zgradili prvo cerkev, je bil v modi še umetnostni slog, imenovan romanika. Pozneje so začele cerkvene stavbe po Evropi v času gotike siliti vse bolj kvišku, in tudi Mariborčani so svojo cerkev preoblikovali v tem duhu. Njena osnovna podoba je še danes gotška. Prizadevanja mariborskih meščanov so najvidnejša v mogočnem prezbiteriju, ki je za sorazmerno majhno mesto kar preveč razkošen. Slaba stran želje, da bi bili vedno na tekočem, je v odstranitvi številnih umetniških del, ki bi se nam danes zdela blazno imenitna, predniki pa so jih šteli za zastarela. Vsaj nekateri ljubitelji umetnosti najbolj objokujemo veličasten glavni oltar iz časa baroka, ki so ga približno trideset let po Slomškovi smrti prodali v današnjo Avstrijo. Zamenjal ga je času primernejši, v naših očeh pa manj pompozni naslednik. Vsekakor je prav, da se žrtvam Mariborčank in Mariborčanov iz preteklosti poklonimo z dostojno skrbjo za stavbo, ki jim je toliko pomenila.

WALCKERJEVE ORGLE V MARIBORSKI STOLNICI

Orgle v mariborski stolnici, ki jih je leta 1981 izdelala nemška orglarska delavnica *Walcker*, predstavljajo eno od ključnih prič razvoja orglarstva na slovenskih tleh. Glasbilo se nahaja v ohišju, ki ga je že leta 1859, ko je Anton Martin Slomšek sedež lavantinske škofije iz Št. Andraža na Koroškem prenesel v Maribor, za takrat na novo postavljene orgle, izdelal v Mariboru delujoči *tirolski orglar Leonhard Ebner*. *Walckerjeve orgle* so bile leta 1981 tudi *prve nove orgle* na območju nekdane Jugoslavije, ki so bile po vzoru baročnih inštrumentov zasnovane in izdelane z mehansko igralno trakturo, s pomočjo katere ima organist neposreden nadzor nad dotokom zraka v piščali in s tem na nastanek tona. Glasbilo je bilo dodatno opremljeno z električno registrsko trakturo in s preprostim pomnilnikom, ki omogoča shranjevanje do pet vnaprej pripravljenih registrskih kombinacij.

Ob obisku papeža *Janeza Pavla II. leta 1996 v Mariboru* so bile orgle zaradi povečave kora nekoliko predelane (pozitiv na korni ograji je bil odmaknjen od igralnika in glavnega ohišja), leta 2005 je bilo na ohišje kornega (hrbtnega) pozitivna nameščeno neogotsko okrasje, leta 2013 pa so bile orgle nazadnje v celoti očiščene in uglasene. Ob redni uporabi inštrumenta so bila vedno znova potrebna tudi manjša popravila: zamenjati je bilo treba nekaj nezanesljivo delujočih električnih magnetov za vklapljanje registrov, skozi leta pa so bile potrebne redne menjave izrabljenih drobnih delov v poteku igralne trakture med prosto stoječim igralnikom na sredini kora do posameznih sapnic v vseh treh orgelskih omarah. V jesenskem in spomladanskem obdobju, ko se v cerkvi spreminja temperatura, je vedno znova potrebno tudi uravnavati igralno trakturo, da ne prihaja do neželenega zastajanja (piskanja) posameznih tonov.

Orgle v stolnici. / Molitev papeža Janeza Pavla II. na Slomškovem grobu v stolnici l. 1996.

Obnovitvena dela v stolnici so primerna priložnost, da bodo tudi orgle deležne *prepotrebne prenove*. Ob nujnem čiščenju in generalni uglasitvi celotnih orgel bi bilo treba izvesti še nekatera dodatna dela. Da bi se izboljšala zanesljivost delovanja registrske trakture, bi bila potrebna menjava vseh magnetov za vklapljanje registrov. Podobno bi bilo potrebno v igralni trakturi zamenjati vse tiste dele, ki zaradi izrabljenosti v tem trenutku predstavljajo tveganje za normalno uporabo inštrumenta. V času od postavitve orgel je razvoj orglarstva prinesel tudi bistveno bolj zmogljive in uporabne sisteme za shranjevanje večjega števila registrskih kombinacij več različnih uporabnikov. Ker v stolnici trenutno redno igra vsaj pet organistov in ker bi v stolnico za priložnostne koncerte želeli povabiti tudi organiste od drugod, bi bila nujno potrebna nadgradnja pomnilnika registrskih kombinacij. S tem bi se vzpostavili primerni pogoji za še bolj raznoliko in dovršeno liturgično in koncertno rabo orgel v mariborski stolnici.

METROPOLITOVA BESEDA OBNOVI STOLNICE V SVETEM LETU NA POT

Stolnica je naš *skupni dom*, kjer se *srečujemo z Bogom* in med seboj, kjer se posvečujemo in postajamo boljši. Tukaj doživljamo, da smo ena sama družina. Stolnica je mati in glava, ali po latinsko - »mater et caput« - vseh cerkva v škofiji. Po stolnici, ki je osrednja cerkev v naši nadškofiji, doživljamo in čutimo naše vraščanje in povezanost z vesoljno Cerkvijo. Vsi smo udje enega Kristusovega telesa, zato tukaj molimo drug za drugega in si z darovi pomagamo, da bi se Božje kraljestvo veselja, pravičnosti, miru in ljubezni vedno bolj širilo ter v vsej polnosti zaživel med nami.

Smo v Jubilejnem svetem letu, ki prinaša priložnost za duhovno obnovo, spravo in poglobitev naše vere. Tudi naša stolnica se želi »prenoviti«, da bi na novo prepleskana (oblečena) bila znamenje tiste lepote, ki naj bi odsevala iz naših src. Tako prenovljena želi stolnica dočakati velik jubilej, ko bo naša škofija, ki ima svoj začetek v Št. Andražu na Koroškem in po prenosu sedeža s strani bl. A. M. Slomška od leta 1859 v Mariboru, leta 2028 obhajala *800-letnico obstoja*.

Podprimo to obnovo z molitvijo in našimi darovi. *Hvala!*

msgr. *Alojzij Cvikel*, mariborski nadškof metropolit

Že vnaprej se vam iz srca iskreno zahvaljujemo za vaš prispevek k obnovi naše stolnice in vso izkazano podporo. *Donacije* se lahko nakažejo preko spletne banke ali UPN obrazca - *položnice s QR kodo* - (pošljemo vam jo tudi po pošti na vašo željo) ali se osebno oddajo v stolno župnijsko pisarno na Slomškovem trgu 20.

Prav tako je možno sodelovanje preko *donatorske ali sponzorske pogodbe*, če želite podpreti naš projekt obnove stolnice kot pravna oseba.

KONTAKT //

Stolna župnija Maribor, Slomškov trg 20, 2000 Maribor

E stolna.zupnija.mb@rkc.si

T 02 251 8432

Odgovorna oseba: stolni župnik Danijel Lasbaher

T 031 838 081

PODATKI //

Slikaj QR kodo
in nakaži dar
na TRR.

Stolna župnija Maribor
Slomškov trg 20, Maribor
IBAN / SI56 0451 50000 0942 184
Koda namena / CHAR
Namen / dar za obnovo stolnice
Referenca / SI 00 291000

Bog povrni za vsak vaš *dar*.

Izdala: *Stolna župnija Maribor* / odgovarja: stolni župnik *Danijel lasbaher*

Avtorji fotografij: Marko Vinter, Ivan Vinovrški, Irenca Kepe, Restavratorska delavnica Thomann in Golob, arhiv Stolne župnije Maribor.
Maribor, april 2025